

АДАПТАЦІЯ МІЖНАРОДНОГО ДОСВІДУ ПІДГОТОВКИ СПЕЦПІДРОЗДІЛІВ ФРАНЦІЇ (GIGN, RAID) В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ ДЛЯ ДЕПАРТАМЕНТУ ПОЛІЦІЇ ОСОБЛИВОГО ПРИЗНАЧЕННЯ «ОБ'ЄДНАНА ШТУРМОВА БРИГАДА НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ «ЛЮТЬ»

Пінчук Р. С.

У науковій статті здійснено дослідження впровадження зарубіжного досвіду Франції у контексті формування спеціалізованого підрозділу – поліції особливого призначення «Об'єднана штурмова бригада Національної поліції України «Лють». У межах дослідження проведено аналіз історичних передумов інституціоналізації підрозділів спеціального призначення на міжнародному рівні. Детально розглянуто організаційні моделі, системи підготовки особового складу та специфіку операційної діяльності спеціальних підрозділів поліції Французької Республіки (GIGN, RAID).

Особливий акцент зроблено на аналізі принципів підготовки особового складу спеціального підрозділу Франції, включаючи емпіричну орієнтацію, концептуалізацію навчального процесу, активне експериментування, застосування індивідуалізованого підходу та розвиток фундаментальних фізичних якостей. Досліджено етапи відбору кандидатів, змістовне наповнення базової та спеціалізованої підготовки, а також особливості матеріально-технічного забезпечення розглянутих підрозділів.

У статті обґрунтовано важливість інтеграції позитивного зарубіжного досвіду в процес удосконалення системи підготовки українських поліцейських особливого призначення. Водночас наголошено на неприпустимості прямого копіювання іноземних моделей без урахування національних особливостей та контексту воєнного стану, що триває на території України. Підкреслено необхідність адаптації кращих міжнародних практик до вітчизняних реалій з метою оптимізації ефективності функціонування поліції особливого призначення «Об'єднана штурмова бригада Національної поліції України «Лють»» в умовах сучасних оперативно-службових викликів.

Ключові слова: підрозділи поліції особливого призначення, заручники, воєнний стан, тероризм, спеціальні підрозділи, спецпризначенець, тактика.

Pinchuk R. S. Adaptation of the international experience of training French special forces (GIGN, RAID) under martial law for the Special Purpose Police Department «Joint Assault Brigade of the National Police of Ukraine «Lyut»

The scientific article studies the implementation of foreign experience of France in the context of the formation of a specialized unit – special purpose police "Joint Assault Brigade of the National Police of Ukraine "Lyut". Within the framework of the study, an analysis of the historical prerequisites for the institutionalization of special purpose units at the international level was conducted. The organizational models, personnel training systems and the specifics of the operational activities of the special units of the police of the French Republic (GIGN, RAID) were examined in detail.

Special emphasis is placed on the analysis of the principles of training the personnel of the special unit of France, including empirical orientation, conceptualization of the educational process, active experimentation, the use of an individualized approach and the development of fundamental physical qualities. The stages of candidate selection, the content of basic and specialized training, as well as the features of the material and technical support of the considered units were studied.

The article substantiates the importance of integrating positive foreign experience into the process of improving the system of training of Ukrainian special purpose police officers. At the same time, it was emphasized that it is unacceptable to directly copy foreign models without taking into account national characteristics and the context of martial law that continues on the territory of Ukraine. The need to adapt best international practices to domestic realities was emphasized in order to optimize the effectiveness of the functioning of the special purpose police "Joint Assault Brigade of the National Police of Ukraine "Lyut" in the conditions of modern operational and service challenges.

Key words: special police units, hostages, martial law, terrorism, special units, special forces, tactics.

Постановка проблеми та її актуальність.

Аналіз історичного розвитку сил спеціального призначення у світі свідчить про еволюцію спеціальної тактики, структури та підготовки спецпризначенців. Зарубіжний досвід, зокрема країн Європи, накопичив значний обсяг знань щодо принципів відбору, підготовки, матеріально-технічного забезпечення та тактики застосування таких підрозділів поліції. Водночас, необхідно підкреслити, що пряме копіювання та імплементація іноземних моделей підготовки поліцейських спецпризначенців в українських реаліях може виявитися неефективним. Причиною цього являються відмінності в організаційних засадах функціонування поліцейських структур, рівні правової свідомості суспільства та соціально-економічних умовах, у яких здійснюють свою діяльність правоохоронні органи. Отже, вивчення зарубіжного досвіду не передбачає його механічне перенесення в практичну площину діяльності вітчизняних спеціальних підрозділів. Проте, аналіз службової практики та виокремлення окремих підходів чи елементів, безумовно, становить значну практичну цінність [1, с. 3–6]. У подальшому буде розглянуто ряд аспектів, пов'язаних з функціонуванням спеціальних підрозділів поліції у провідних країнах світу.

У 1960-1970-х роках на глобальному рівні спостерігалася тенденція до інституціоналізації спеціалізованих підрозділів поліції. Даний процес був детермінований зростанням кількості надзвичайних подій терористичного характеру, включаючи активізацію міжнародного тероризму та транснаціональної злочинності, а також розширення незаконного обігу наркотичних речовин та зброї. В європейському регіоні першопрохідцями у створенні подібних формувань відіграла Федеративна Республіка Німеччина. Визначальною подією цього процесу стали трагічні події під час Олімпійських ігор у Мюнхені 5 вересня 1972 року, де терористичний акт проти ізраїльських спортсменів чітко продемонстрував нагальну потребу в наявності спеціально підготовлених сил для боротьби з тероризмом. Операція зі штурму аеропорту Фюрстенфельдбрук, де утримувалися заручники, проводилася силами звичайної поліції, оскільки на той момент у Німеччині ще не існувало спеціалізованих поліцейських підрозділів для протидії терористичним загрозам. Невдала спроба звільнення заручників призвела до загибелі всіх заручників, п'яти з восьми терористів та одного поліцейського. Відповідно така резонансна подія

стала потужним імпульсом для створення анти-терористичних спеціальних підрозділів у багатьох європейських країнах.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Огляд наукових публікацій свідчить про значну увагу дослідників, зокрема О. Бандурки, О. Боровика, В. Біліченка, В. Бондаренка, В. Заросила, Д. Калаянова, В. Підгірного, К. Рубана, С. Циганія, А. Черненка та інших, до вивчення досвіду підготовки поліцейських кадрів у зарубіжних країнах. Водночас, попри наявність наукових досліджень, присвячених діяльності та підготовці спецпризначенців за кордоном, питання комплексного застосування цього досвіду в процесі формування ОШБ «Лють» залишається недостатньо вивченим. Існує нагальна потреба в науково обґрунтованому підході до адаптації кращих світових практик з урахуванням національних особливостей, наявного ресурсного забезпечення та специфіки службової діяльності в умовах воєнного стану. Таким чином, постає наукова проблема, яка полягає у визначенні оптимальних шляхів застосування зарубіжного досвіду та міжнародних стандартів у процесі формування, підготовки та забезпечення ефективної діяльності ОШБ «Лють» в умовах сучасних викликів. Дослідження цієї проблеми дозволить розробити практичні рекомендації для удосконалення національної системи підготовки спецпризначенців та підвищення їх бойової готовності.

Метою цієї статті є здійснення комплексного аналізу можливостей застосування зарубіжного досвіду та міжнародних стандартів у процесі формування, підготовки та забезпечення ефективної діяльності ОШБ «Лють», з урахуванням національних особливостей та умов воєнного стану, а також застосування під час виконання бойових завдань щодо стримування збройної агресії російської федерації проти України.

Виклад основного матеріалу. Дослідження генезису підрозділів спеціального призначення являє собою складний, але водночас актуальний науковий напрям. Однією з ключових перешкод у цьому процесі є значний обсяг інформації, що має обмежений доступ. Варто зазначити відсутність консенсусу щодо точної дати та обставин появи перших формувань даного типу, про що свідчать розбіжності в історичних джерелах, що сягають значних часових меж. Попри це, військові формування, наділені специфічними функціональними обов'язками для виконання спеціалізованих завдань, що виходять за межі компетенції регулярних військових частин, фіксуються ще в арміях античного світу. Проте, домінуючою в науковому середовищі

є думка про інтенсифікацію розвитку сил спеціального призначення у першій половині XX століття, що було пов'язано зі створенням підрозділів, де поряд із відбором висококваліфікованого особового складу забезпечувалася їх цілеспрямована фахова підготовка.

В умовах реформування вітчизняної правоохоронної системи, що відбувається на тлі воєнного стану на території України, актуалізується необхідність пошуку та впровадження прогресивних підходів до професійної підготовки поліцейських особливого призначення. У цьому контексті значущим теоретичним та практичним підґрунтям виступає досвід бойової підготовки, накопичений спеціальними підрозділами поліції зарубіжних країн.

Враховуючи наявність позитивного зарубіжного досвіду у сфері підготовки спеціальних підрозділів, існує обґрунтоване припущення щодо його потенційної користі для оптимізації національної системи підготовки спецпризначенців. У цьому контексті особливий науковий інтерес становлять прогресивні досягнення держав, що демонструють високий рівень професійної підготовки поліцейських, який відповідає міжнародним стандартам, мають глибокі історичні освітні традиції, що зумовлює їх лідерські позиції у науково-освітньому просторі на регіональному та глобальному рівнях, а також накопичили значний практичний досвід у проведенні спеціальних операцій.

До базової бойової підготовки спецпризначенців належать завдання, пов'язані із значними фізичними навантаженнями, серед яких марш-кидки з повним екіпіруванням, подолання природних водних перешкод, тактика рукопашного бою, вміння користуватися холодною та вогнепальною зброєю, навички виживання в екстремальних кліматичних умовах, вміння орієнтуватись на місцевості [2, с. 28–29].

Професійна (спеціальна) підготовка охоплює широкий спектр знань, пов'язаних з вибухотехнікою, роботою з радіостанцією, прониканням та штурмом будівлі, відпрацюванням навичок екстремального керування різними транспортними засобами, техніки підводного плавання, знання та використання методів експрес-допиту, а також вивчення тактичних можливостей потенційного супротивника [3, с. 289-290].

Розглянемо та порівняємо відмінності підрозділів поліції особливого призначення (далі – ППОП) Французької Республіки, які ефективно виконують свої функції та завдання, а також ознайомимся з особливостями організаційно-штатної структури, системою спеціальної підготовки та навчання.

У 1972 році через надзвичайну ситуацію терористичного характеру під час олімпійських ігор у Німеччині було вирішено також створити загін жандармерії для боротьби з тероризмом на території Франції. Однак, реалізація даного проєкту виявилися нелегкою та практично свою діяльність він розпочав лише через два роки.

1 березня 1974 року в складі жандармерії було створено спеціальний антитерористичний підрозділ (GIGN) – група швидкого реагування національної жандармерії, який створений для виконання завдань високої складності та підвищеної небезпеки, боротьби з тероризмом, звільнення заручників, а також забезпечення безпеки високопосадовців та офіційних делегацій з інших країн.

У 1980-х роках, після успішних антитерористичних операцій та з урахуванням набутого досвіду, керівництво військової жандармерії дійшло висновку про необхідність тіснішої взаємодії між елітними підрозділами. 1 січня 1984 року було створено Управління безпеки та швидкого реагування. До його складу увійшли підрозділ забезпечення безпеки президента та антитерористичний підрозділ, а також ескадрон парашутистів, який отримав назву «Ескадрон парашутистів швидкого реагування національної жандармерії» (EPIGN).

Основним завданням ескадрону стало забезпечення діяльності двох інших підрозділів управління. Успішні операції на Кіпрі (1984) та в Буа Д'Арсі (1985), а також забезпечення візитів президента Франції до Німеччини (1985), Того (1986), Йорданії та Єгипту підтвердили ефективність цього рішення.

У 1973 році GIGN було створено як постійно діючий підрозділ для боротьби з терористичними атаками та мінімізації ризику для заручників і населення. GIGN розпочала свою роботу на початку березня 1974 року під командуванням лейтенанта Крістіана Пруто.

GIGN була обрана Міжнародною організацією цивільної авіації (ІКАО) для навчання спеціальних сил інших держав – членів міжнародних сил антитерору.

Озброєння GIGN вирізняється широким спектром моделей, що охоплює практично весь арсенал, який використовується різноманітними антитерористичними підрозділами світу. Вогнепальна зброя представлена: пістолетами Glock 17, Glock 19, Glock 26, SIG P226, SIG-Sauer P228 (включаючи моделі з тактичними магазинами на 20 патронів), SIG SP2022, Beretta 92, револьвери Manurhin MR73 калібру .357 Magnum; штурмовими гвинтівками FAMAS, SIG SG 552, SIG SG 551, SIG SG 550, HK G3, HK416, HK417;

пістолетами-кулеметами FN P90, HK MP5 (включаючи модифікації з інтегрованими глушниками та ЛЦВ), HK UMP; кулеметами FN Minimi; гладкоствольна зброя (рушниці) Remington 870, Benelli Super 90, Franchi SPAS 12; снайперські гвинтівки Remington 700 (моделі калібру 7,62×51 мм НАТО та .338 Lapua Magnum), Barrett M82, Barrett M95, PGM UR Hecate II калібру .50 BMG [4].

Також в Франції існує, ще один ППОП RAID (Recherche, Assistance, Intervention, Dissuasion), який утворився в 1985 році. RAID – елітний підрозділ Національної поліції Франції, що спеціалізується на боротьбі з тероризмом, організованою злочинністю, звільненні заручників та проведенні інших спеціальних поліцейських операцій високої складності, де можливостей та ресурсів звичайних поліцейських недостатньо.

Ключову роль у створенні RAID у 1985 році відіграв головний комісар французької поліції П'єр Джоксе. Він був переконаний у необхідності спеціалізованого підрозділу для ефективної боротьби з тероризмом та іншими небезпечними злочинами. Джоксе став першим командиром RAID та особисто здійснював відбір особового складу. Комісар Роберт Бррусар, головний інструктор першого курсу підготовки RAID, розробив та особисто провів програму навчання для офіцерів спецпідрозділу.

Перша операція RAID відбулася 1 грудня 1985 року в Нанті. Підрозділ було задіяно для вирішення ситуації із захопленням семи заручників у банківській установі чотирма озброєними особами. Після 12 годин переговорів, що не принесли результату, RAID штурмував будівлю, ліквідувавши всіх чотирьох терористів. Всі заручники, які знаходилися в банку були звільнені та під час затримання злочинців не постраждали. Операція в Нанті, хоча й успішна, однак викликала неоднозначну реакцію в суспільстві. Деякі критикували RAID за надмірне застосування сили, вважаючи, що можна було уникнути кровопролиття шляхом продовження переговорів. Інші ж підтримали дії підрозділу, наголошуючи на необхідності гарантування безпеки заручників.

Попри суперечливі оцінки, операція в Нанті стала важливою віхою в історії RAID, продемонструвавши здатність підрозділу успішно проводити операції зі звільнення заручників у складних умовах та підтвердивши його роль як ефективного інструменту боротьби з тероризмом та іншими загрозами безпеці Франції.

RAID має загальну чисельність особового складу 450 чоловік. 180 з них розташовані – у місті Б'євірі, решта – у регіональних філіях,

розташованих у містах Бордо, Гваделупа, Лілль, Ліон, Марсель, Монпельє, Ненсі, Нова Каледонія, Приємно, Ренн, Режуньон, Страсбург і Тулуза.

Підрозділ «Bièvres» (Париж) розділений на три основні секції, в яких приблизно 60 осіб:

Перший підрозділ стосується звичайних завдань сил спеціального призначення: втручання, моніторинг, захист.

Другий підрозділ – це відділ досліджень та розробок RAID. Він вивчає техніку, озброєння та збирає інформацію. Даний підрозділ розділений на три групи: розвідувальна група; технічна група; група озброєння.

Третій підрозділ: відповідає за психологічні аспекти втручання під час екстремальної ситуації. Він здійснює переговори та антикризове управління, а також надає психологічну підтримку поліцейським у спецпідрозділі та в цілому французькій поліції. Особовий склад складається з фахівців, які мають глибокі знання в різних галузях необхідних для консультації штаба (управління) під час проведення антитерористичної операції, сюди входять: судові експерти, психологи та лікарі.

Група переговорів знаходиться в постійній готовності до дій за призначенням. Вона має справу з суїцидами, жорстоким поведінням, психічними розладами, кризовими ситуаціями із захоплення заручників та іншими подіями. Підрозділ оцінює небезпеку ситуації, пропонує можливі шляхи вирішення та допомагає у переговорах та вирішенні загрози.

Щоб приєднатися до підрозділу, офіцеру потрібно мати стаж проходження служби в національній поліції п'ять років. Після успішного проходження кандидатом всіх етапів перевірки та ретельного тестування поліцейський має право служити в ППОП RAID п'ять років. Якщо спецпризначинець зарекомендував себе з позитивної сторони та має хорошу характеристику він може продовжити контракт, ще на п'ять років. Кандидатами на службу в RAID можуть бути особи до сорока років. Жінки-офіцери приймаються майже на всі посади.

Вертолітну підтримку забезпечує Sécurité Civile та Національна жандармерія. Тактичним розгортанням великих груп займається GIH (Французька: Groupe interarmées d'hélicoptères). Даний підрозділ оснащений гелікоптерами SA330 PUMA, що базуються поблизу Авіабази Вільякубле. GIH була створена в 2006 році, спочатку для підтримки спецпідрозділу жандармерії GIGN. З 2008 році при виникненні екстреної ситуації та спільного

залучення для виконання поліцейських операцій бійці GIGN здійснюють підтримку та допомогу спецпідрозділу RAID.

Координація та управління між GIGN та RAID займається спільна організація під назвою Ucofi (Французька: Unité de координації сил втручання сил). З метою ефективного спільного використання двох підрозділів був розроблений нормативно-правовий акт, яким визначено порядок підпорядкованості (керівник/підлеглий) та взаємодії, а також зони відповідальності.

Аналізуючи нормативно-правові акти європейських країн, які поширюються на спецпідрозділи поліції Французької Республіки, ми дійшли висновку про певні відмінності українського законодавства, особливо щодо дій поліцейських під час воєнного стану. Так, згідно Декларації про поліцію, яка була прийнята 08 травня 1979 року Парламентською Асамблеєю Ради Європи встановлені стандарти поведінки поліцейського під час війни і надзвичайного стану (іноземної окупації) [4].

Декларацією про поліцію визначено, що поліцейський продовжує виконувати свої завдання охорони громадян і майна під час війни і ворожої окупації в інтересах громадянського населення. Тому він не має статусу «учасника військових (бойових) дій» і до нього не відносяться положення Третьої Женевської конвенції від 12 серпня 1949 року, що стосується поводження з військовополоненими.

Під час окупації поліцейський: не бере участь в операціях проти сил опору; не бере участь у заходах для використання населення у військових цілях і для охорони військових об'єктів. Якщо поліцейський виходить у відставку під час ворожої окупації через примус до виконання незаконних наказів окупаційної влади, що суперечать інтересам громадянського населення, а також через відсутність альтернативних варіантів дій, він має право на відновлення на службі після завершення окупації без втрати прав і привілеїв, якими користувався б у разі продовження служби.

Поліцейський не підлягає кримінальній або дисциплінарній відповідальності під час окупації, так і після завершення за добросовісне виконання наказу органу влади, що вважався компетентним, якщо такий наказ відповідав його службовим обов'язкам щодо забезпечення безпеки цивільного населення. Окупаційна влада не застосовує дисциплінарних або юридичних заходів проти поліції за виконання наказів попередньої влади, відданих до окупації. З вище наведеного можливо зробити висновок, що в європейських країнах поліція не має статусу комбатанта.

Висновки. Аналіз практичних засад функціонування спецпідрозділів поліції Франції GIGN та RAID дозволив дійти висновку, що, попри те, що існують уніфіковані тенденції, характерні для більшості країн, а саме: підвищені вимоги й жорстко регламентований відбір кандидатів на службу в спецпідрозділ, особливий статус усередині галузевого відомства, тотожні функціональні обов'язки, наявність спеціальних засобів захисту та нападу й використання системи професійної підготовки майбутніх спецпризначенців, що охоплює фізичну, поліцейську (тактичну й оперативну), вогневу, правову, психологічну, медичну, вибухотехнічну та дайверську підготовку.

На наш погляд стандарти у формуванні спеціальних підрозділів поліції Франції GIGN та RAID можна класифікувати за наступними критеріями:

1) *за принципом відбору кадрів*: станом здоров'я (підвищені вимоги до здоров'я, встановлені стандарти до зросту, ваги та перенесених операцій); вікові обмеження (встановлений граничний вік прийняття на службу в спецпідрозділи поліції (переважно до 35 років); вимоги до попереднього стажу (досвіду служби) — подати заявку для участі в конкурсі можуть особи, які вже проходять службу в поліції або мають бойовий досвід; репутація, потрібно мати позитивну характеристику, яку здобули під час проходження служби в поліції; також вивчаються автобіографічні дані найближчого оточення (родичів);

2) *системою підготовки та навчання*: курси професійної підготовки складають шість місяців; велика кількість різноманітних навчальних дисциплін, які включають практичні стрільби в міській місцевості, під час переслідування злочинців на транспортному засобу, контраварійне управління автомобілем, вододолазна підготовка, стрибки з парашутом, розвідка, снайперська та контрснайперська підготовка, рукопашний бій, вибухотехнічна справа, забезпечення особистої безпеки перших осіб держави;

3) *чіткою організаційно-штатною структурою та розподіленням службових повноважень, а також порядком взаємодії*: приблизно спецпідрозділи діляться на три напрямки (штурмові групи (активних дій); фахівці по переговорах, психологи; адміністрація та матеріально-технічне забезпечення); визначений алгоритм дій при екстрених ситуаціях та взаємодії поліцейських підрозділів;

4) *високоякісне матеріально-технічне забезпечення*: тактична перевага спецпідрозділів поліції над злочинцями полягає в наявності сучасної зброї

з високими тактико-технічними характеристиками; сучасна техніка, спорядження та обладнання, які дають змогу оперативно прибувати на місце події та захищає від травмувань особовий склад.

ОШБ «Лють» на відміну від Франції GIGN та RAID виконує завдання воєнного характеру, застосовуючи військове озброєння та техніку нарівні зі Збройними Силами України. Бригада протистоїть діючій армії РФ, яка використовує артилерію, танки, авіабомби, FPV-дрони та заборонені хімічні речовини. Створення у 2024 році Управління медичного забезпечення в ОШБ «Лють» підкреслює потребу у високоякісній медичній допомозі, на відміну від переважно домедичної підготовки у зарубіжних аналогах.

Отже, в умовах воєнного стану, що триває в Україні з 2022 року по теперішній час, формування та функціонування ОШБ «Лють» вимагає адаптації міжнародних стандартів відповідно до реалій виконання заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії російської федерації проти України. У той же час, комплектування спецпідрозділів поліції в умовах війни вимагає балансу між високими стандартами та оперативністю, що не завжди дозволяє дотримуватися ідеальних вимог до фізичної та інтелектуальної підготовки, а також термінів навчання та підготовки. Незважаючи на необхідність інтеграції передового світового досвіду та міжнародних стандартів, його повноцінна реалізація можлива при скасуванні воєнного стану на території України та проведення переатестації особового складу ОШБ «Лють» із запровадженням

соціальної підтримки поранених спецпризначенців та іншої категорії поліцейських, які не зможуть пройти атестацію.

Література

1. Логачов М. Г. Психологічна підготовка особового складу спеціальних підрозділів ОВС до дій в екстремальних ситуаціях: дис. ... канд. психол. наук: 19.00.06. Харків, 2001. 184 с.
2. Вербин Н. Б. Теоретичний аналіз професійно-прикладної фізичної підготовки майбутніх магістрів військового управління. *Військова освіта*. 2016. № 1 (33). С. 27–34.
3. Підгірний В. І., Рубан К. П. Зарубіжний досвід професійної підготовки працівників поліції Великобританії, США, Франції та його впровадження в Україні. *Світовий досвід підготовки кадрів поліції та його впровадження в Україні*: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Дніпропетровськ, 21 березня 2016 року). Дніпропетровськ, 2016. С. 289–291.
4. GIGN. URL: https://www.psdinfo.pro/post/_gign (дата звернення: 30.05.2025).
5. Декларація про поліцію: резолюція № 690 (1979) Парламентської асамблеї Ради Європи від 08.05.1979 // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: https://zakononline.com.ua/documents/show/159808_159808 / (дата звернення: 24.05.2025).

Пінчук Р. С.,

orcid.org/0009-0009-5431-413X

аспірант

Харківського національного університету

внутрішніх справ